

การติดตามภาวะการทำงานและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต
สาขาวิชา สารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สำเร็จการ
ศึกษาในระหว่างปีการศึกษา 2561 - 2563
Tracking Employment Conditions and Satisfaction of Graduate
Users of the Department of Information Science, Rajabhat
Mahasarakham University Graduated During the Academic Year
2018 - 2020

เจนจิรา สืบสุนทร¹ นันทนา นามมุงคุณ² และณุกานดา ศุภวัฒน์³
Jenjira Suebsunthorn¹, Nantana Nammungkhun², and Nukanda Supawat³

Received: March 30, 2023

Revised: April 27, 2023

Accepted: April 28, 2023

¹นักวิชาการอิสระ Independent Academician
(Email: katcat2428@gmail.com)

²นักวิชาการอิสระ Independent Academician
(Email: nantana2559paew@gmail.com)

³สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Library and Information Science Program, Faculty of Humanities and
Social Sciences, Rajabhat Mahasarakham University
(Email: Nukanda.su@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการมีงานทำของบัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษาในระหว่างปีการศึกษา 2561-2563 (2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษาในระหว่างปีการศึกษา 2561-2563 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน และผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีงานทำของบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2561-2563 ส่วนใหญ่มีงานทำหลังสำเร็จการศึกษา (ร้อยละ 78.13) อาชีพส่วนใหญ่ที่บัณฑิตทำหลังสำเร็จการศึกษามีอาชีพเอกชน (ร้อยละ 50) รองลงมา อาชีพราชการ (ร้อยละ 33.33) อาชีพอื่น ๆ (ร้อยละ 11.11) และ อาชีพดำเนินธุรกิจอิสระ (ร้อยละ 5.56)

2) ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ พบว่า ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษารวม พบว่า มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานมากที่สุดคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}$ = 4.70) รองลงมา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.59) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}$ = 4.56) ด้านความรู้ ($\bar{X}$ = 4.54) และด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X}$ = 4.48)

คำสำคัญ: ภาวะการมีงานทำ, ความพึงพอใจ, ผู้ใช้บัณฑิต

Abstract

The purposes of the current study were 1) to study the employment status of the information science major graduates who graduated from the 2019-2021 academic year in the Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Maha Sarakham University, and 2) to study employers' satisfaction with the bachelors who graduated from the 2019-2021 academic years in the Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Maha Sarakham University. The samples were 32 bachelor degree graduates and 18 employers. The instrument was a questionnaire, and the statistics used in data collection were percentages, mean scores, and standard deviation.

The results of the study were as follows. 1) In terms of employment status, it was found that the majority of the bachelors who graduated from the 2019-2021 academic years were employed after graduating (78.13%). Most graduates who are employed in private sectors (50%), government units (33.33%), other careers (11.11%), and own businesses (5.56%). 2) In terms of satisfaction, it was found that the employers were satisfied with the working quality and characteristics of the graduates at a very high level overall ($\bar{X}$ = 4.58). Specifically, the employers were satisfied with the ethics ($\bar{X}$ = 4.70), interpersonal relationship skills, and responsibility ($\bar{X}$ = 4.59), numerical analysis, communication, and information technology skills ($\bar{X}$ = 4.56), knowledge ($\bar{X}$ = 4.54), and cognitive skills ($\bar{X}$ = 4.48), respectively.

Keywords: Employment status, Satisfaction, Employers

บทนำ

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีคุณภาพ คือ การให้การศึกษาเพื่อให้คนมีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเหมาะสม หากมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างไรก็ตามการให้การศึกษาเพื่อให้คนมีความรู้ที่ยั่งยืน สามารถสร้างสรรค์งานได้สอดคล้องกับบริบทของสังคม หลักสูตรที่ใช้ในการศึกษานั้นจะต้องตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้นหลักสูตรจึงเป็นเครื่องมือในการวัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย (รัชนิราวรรณ ขำประดิษฐ์ และอรพินธุ์ พูนนารถ, 2549)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาจึงได้ดำเนินการโครงการ จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (TQF : HEd หรือ Thai Qualifications Framework for Higher Education) เพื่อเป็นเครื่องมือในการนํานโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นเป้าหมาย การจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนักศึกษาซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพ บัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒิแต่ละคุณวุฒิ และสื่อสารให้สังคม ชุมชน รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เข้าใจได้ตรงกันและเชื่อมั่นถึงผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้รับการพัฒนา ว่ามีมาตรฐาน ที่สามารถเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งในปีพ.ศ.2557 ได้มีการ กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิตามหลัก

เกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557 (สำนักมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา, 2557) โดยกำหนดไว้ใน องค์ประกอบการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรคือ องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 คุณภาพ บัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550)

หลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ เปิดสอนตามนโยบายของมหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม ในด้านการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่ชุมชน เพื่อรองรับ ความต้องการในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน อีกทั้งยังมุ่งเน้นผลิตนักสารสนเทศที่มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อจัดการและบริการสารสนเทศ โดยมีการบูรณาการและเชื่อมโยง ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ เพื่อตอบสนองสภาพแวดล้อมทางสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลง ไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นในการพัฒนาองค์ความรู้ที่ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 -2559) ซึ่งกำหนดยุทธศาสตร์การ พัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งเข้าใจทักษะชีวิตสามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ใช้ชีวิตบนพื้นฐานของความพอเพียง มีวินัยและค่านิยมที่ ดี เสียสละอุทิศตน และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ที่ดี (หลักสูตรสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2559)

ดังนั้นด้วยเหตุผลข้างต้นทำให้สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์จำเป็นต้องมี การศึกษาข้อมูลภาวะการมีงานทำของบัณฑิตและความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิตเพื่อ เก็บรวบรวมข้อมูลนำไปใช้ในการวางแผนการดำเนินการหลักสูตรและพัฒนา หลักสูตรอย่างมีทิศทางให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับสถานการณ์ของ ประเทศที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาสารคาม โดยการศึกษาการติดตามผู้ใช้บัณฑิตและการมีงานทำของบัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2561-2563 ให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพรองรับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตด้านสารสนเทศศาสตร์ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2561-2563
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2561-2563

วิธีการศึกษา

การสำรวจภาวะการมีงานทำของบัณฑิตและความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิตครั้งนี้สำรวจจากบัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2561-2563

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ระหว่าง ปีการศึกษา 2561 – 2563 จำนวน 35 คน และผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก หลักสูตรสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยวิธี

การสุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ประกอบด้วยบัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามภาวะการมีงานทำระหว่างปีการศึกษา 2561 – 2563 จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 91 และความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิต ระหว่างปีการศึกษา 2561 – 2563 โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นผู้ใช้บัณฑิตของบัณฑิตที่มีงานทำหลังสำเร็จการศึกษาและไม่ประกอบอาชีพอิสระ ตอบแบบสำรวจ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 90

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ เป็นแบบสำรวจภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นแบบสอบถามออนไลน์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลสถานที่ทำงานของนายจ้าง ผู้ประกอบการ และผู้ที่บัณฑิตทำงานเกี่ยวข้องด้วยของบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2561 -2563 จำนวน 32 คน และเก็บข้อมูลจากผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 18 คน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

3.2 ดำเนินการสำรวจการติดตามผู้ใช้บัณฑิต และการงานทำของบัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ระหว่างปีการศึกษา 2561 – 2563

3.2.1 ระบบออนไลน์ โดยบัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ ประเมินผ่านระบบออนไลน์ คือ ระบบสำรวจภาวะการมีงานทำของบัณฑิต ได้ที่ <https://survey.rmu.ac.th/>

3.2.2 ระบบออนไลน์ โดยผู้ใช้บัณฑิตประเมินผ่านระบบออนไลน์ คือ ระบบสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิต ได้ที่ <https://pollboss.rmu.ac.th/>

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นภาวะมีงานทำบัณฑิตปริญญาตรีที่ได้ทำงานหรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี โดยใช้สูตรการคำนวณตามตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ในระดับหลักสูตร ตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2562 (คณะกรรมการพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2562) ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ได้นำมารวบรวม วิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่ และสรุปผลเพื่อนำเสนอต่อไป

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลการติดตามผู้ใช้บัณฑิตและการมีงานทำของบัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ เป็นแบบสำรวจภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และระบบสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มาวิเคราะห์ค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ได้นำมารวบรวม วิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่ และสรุปผลเพื่อนำเสนอต่อไป

ผลการศึกษา

1. ภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษา ระหว่าง

ปีการศึกษา 2561- 2563

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ภาวะการมีงานทำของบัณฑิต

ตารางที่ 1 ร้อยละภาวะการมีงานทำของบัณฑิตหลักสูตรสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ระหว่างปีการศึกษา 2561 - 2563

การมีงานทำของ บัณฑิต	ปีการศึกษา							
	2561		2562		2563		รวม	
ภาวะการมีงานทำ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.มีงานทำ	12	70.58	6	75	7	100	25	78.13
2.ไม่มีงานทำ	5	29.41	2	25	-	-	7	21.87
รวม	17	100	8	100	7	100	32	100

จากตารางที่ 1 ร้อยละภาวะการมีงานทำของบัณฑิต ทั้ง 3 ปีพบว่า ภาพรวมทั้ง 3 ปีการศึกษา บัณฑิตมีงานทำ จำนวน 25 คน (ร้อยละ 78.13) ไม่มีงานทำ 7 คน (ร้อยละ 21.87) บัณฑิตปีการศึกษา 2563 มีงานทำ มากที่สุด จำนวน 7 คน (ร้อยละ 100) รองลงมาปีการศึกษา 2562 มีงานทำ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 75) ส่วน ปีการศึกษา 2561 มีงานทำ จำนวน 12 คน (ร้อยละ 70.58) ส่วนไม่มีงานทำ มากที่สุด บัณฑิตปีการศึกษา 2561 จำนวน 5 คน (ร้อยละ 29.41) รองลงมาปีการศึกษา 2562 ไม่มีงานทำ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 25)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะการมีงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตารางที่ 2 อาชีพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรสาขาสารสนเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามปีการ
ศึกษา 2561 -2563

ประเด็นการมีงานทำของบัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษา	ปีการศึกษา						รวม	
	2561		2562		2563			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาชีพของบัณฑิต								
1.1 ข้าราชการ	1	8.33	1	16.67	2	28.57	4	16
1.2 รัฐวิสาหกิจ	-	-	1	16.67	-	-	1	4
1.3 พนักงานบริษัท	6	50	3	50	2	28.57	11	44
1.4 ดำเนินธุรกิจอิสระ	3	25	-	-	2	28.57	5	20
1.5 พนักงานองค์กรต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	-	-
1.6 อื่น ๆ	2	16.67	1	16.67	1	14.29	4	16
2. การได้งานทำตรงสาขา								
สอดคล้องหรือไม่สอดคล้อง								
2.1 สอดคล้อง	4	33.33	1	16.67	3	42.86	8	32
2.2 ไม่สอดคล้อง	8	66.67	5	83.33	4	57.14	17	68
3. ระยะเวลาการได้งานทำของบัณฑิต								
3.1 ได้งานก่อนจบการศึกษา	2	16.67	-	-	2	28.57	4	16
3.2 1-2 เดือน	3	25	1	16.67	2	28.57	6	24
3.3 3-6 เดือน	5	41.67	4	66.67	1	14.29	10	40
3.4 7-9 เดือน	1	8.33	-	-	1	14.29	2	8
3.5 10-12 เดือน	-	-	1	16.67	1	14.29	2	8
3.6 มากกว่า 1 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-
3.7 เป็นงานเดิมก่อนมาศึกษา	1	8.33	-	-	-	-	1	4
4. สาเหตุที่ไม่พึงพอใจต่องาน								
4.1 ระบบงานที่ไม่ดี	-	-	-	-	-	-	-	-
4.2 ผู้ร่วมงานไม่ดี	-	-	-	-	-	-	-	-
4.3 ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เรียนมา	2	40	1	50	-	-	3	42.86
4.4 ค่าตอบแทนต่ำ	2	40	1	50	-	-	3	42.86
4.5 ขาดความมั่นคง	1	20	-	-	-	-	1	14.29
4.6 ขาดความก้าวหน้า	-	-	-	-	-	-	-	-
4.7 อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 2 (ต่อ)

5.ความสามารถพิเศษ								
5.1 ด้านภาษาต่างประเทศ	1	8.33	-	-	1	14.29	2	8
5.2 ด้านการใช้คอมพิวเตอร์	5	41.67	4	66.67	5	71.43	14	56
5.3 ด้านกิจกรรมสันทนาการ	3	25	2	33.33	1	14.29	6	24
5.4 ด้านศิลปะ	-	-	-	-	-	-	-	-
5.5 ด้านกีฬา	1	8.33	-	-	-	-	1	4
5.6 ด้านนาฏศิลป์	-	-	-	-	-	-	-	-
5.7 อื่น ๆ	2	16.67	-	-	-	-	2	8
6.สาเหตุที่ยังไม่ได้งานทำ								
6.1 ยังไม่ประสงค์ทำงาน	1	20	1	50	-	-	2	28.57
6.2 รอฟังคำตอบจากหน่วยงาน	1	20	-	-	-	-	1	14.29
6.3 ทำงานทำไม่ได้	1	20	1	50	-	-	1	14.29
6.4 ต้องการประกอบอาชีพอิสระ	-	-	-	-	-	-	-	-
6.5 อื่น ๆ	2	40	-	-	-	-	2	28.57

จากตารางที่ 2 ประเด็นการมีงานทำของบัณฑิต ด้านอาชีพการมีงานทำของบัณฑิต พบว่า อาชีพ พนักงานบริษัทมากที่สุด จำนวน 11 คน (ร้อยละ 44) รองลงมาเป็นอาชีพ ดำเนินธุรกิจอิสระ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 20) อาชีพ รับราชการ และอื่น ๆ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 16) และรัฐวิสาหกิจ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 4) ในปีการศึกษา 2561 อาชีพ พนักงานบริษัท จำนวน 6 คน (ร้อยละ 50) และ ปีการศึกษา 2562 อาชีพ พนักงานบริษัท จำนวน 3 คน (ร้อยละ 50) มากที่สุด รองลงมา ปีการศึกษา 2563 อาชีพ รับราชการ พนักงานบริษัท จำนวน 2 คน (ร้อยละ 28.57) ด้านการได้งานทำสอดคล้อง/ไม่สอดคล้อง พบว่า ไม่สอดคล้องกับสาขามากที่สุดทั้ง 3 ปีการศึกษา จำนวน 17 คน (ร้อยละ 68) และสอดคล้อง จำนวน 8 คน (ร้อยละ 32) ปีการศึกษา 2562 ไม่สอดคล้อง มากที่สุด จำนวน 5 คน (ร้อยละ 83.33) สอดคล้อง จำนวน 1 คน (ร้อยละ 16.67) ปีการศึกษา 2561 ไม่สอดคล้อง จำนวน 8 คน (ร้อยละ 66.67) สอดคล้อง จำนวน 4 คน (ร้อยละ 33.33) และปีการศึกษา 2563 ไม่สอดคล้อง จำนวน 4 คน (ร้อยละ 57.14) สอดคล้อง จำนวน 3 คน (ร้อยละ 42.86) ด้านระยะเวลาการได้งานทำของบัณฑิต 3 ปีการศึกษา พบว่า

3-6 เดือน มากที่สุด จำนวน 10 คน (ร้อยละ 40) รองลงมา 1-2 เดือน จำนวน 6 คน (ร้อยละ 24) ได้งานก่อนจบการศึกษา จำนวน 4 คน (ร้อยละ 16) 7-9 เดือน และ 10-12 เดือน ช่วงเวลาละ 2 คน (ร้อยละ 8) และเป็นงานเดิมก่อนมาศึกษา จำนวน 1 คน (ร้อยละ 4) ปีการศึกษา 2562 ระยะเวลา 3-6 เดือน มากที่สุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 66.67) ปีการศึกษา 2561 ระยะเวลา 3-6 เดือน จำนวน 5 คน (ร้อยละ 41.67) และปีการศึกษา 2563 ระยะเวลา 1-2 เดือน และก่อนสำเร็จการศึกษา จำนวน 2 คน (ร้อยละ 28.57) ด้านสาเหตุที่ไม่พึงพอใจต่องาน ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เรียนมา และค่าตอบแทนต่ำ มากที่สุด เท่ากันคือ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 42.86) รองลงมา ขาดความมั่นคง จำนวน 1 คน (ร้อยละ 14.29) ปีการศึกษา 2562 ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เรียนมาและค่าตอบแทนต่ำ เท่ากัน คือ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 50) ปีการศึกษา 2561 ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เรียนมา และค่าตอบแทนต่ำ เท่ากัน คือ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 40) และปีการศึกษา 2561 ขาดความมั่นคง จำนวน 1 คน (ร้อยละ 20) ด้านความสามารถพิเศษพบว่า ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ มากที่สุดทั้ง 3 ปีการศึกษา จำนวน 14 คน (ร้อยละ 56) รองลงมา ด้านกิจกรรมสันทนาการ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 24) ภาษาต่างประเทศ และอื่น ๆ เท่ากัน คือ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 8) และด้านกีฬา จำนวน 1 คน (ร้อยละ 4) ปีการศึกษา 2563 ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ มากที่สุด จำนวน 5 คน (ร้อยละ 71.43) ปีการศึกษา 2562 ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 66.67) และปีการศึกษา 2561 ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 41.67) และสุดท้ายด้านสาเหตุที่ยังไม่ได้งาน พบว่า ยังไม่ประสงค์ทำงาน และอื่น ๆ เท่ากัน คือ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 28.57) รองลงมา รอฟังคำตอบจากหน่วยงาน และหางานทำไม่ได้ เท่ากัน คือ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 14.29) ปีการศึกษา 2562 ยังไม่ประสงค์ทำงาน และหางานทำไม่ได้ เท่ากัน คือ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 50) รองลงมา ปีการศึกษา 2561 อื่น ๆ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 40) และปีการศึกษา 2561

ยังไม่ประสงค์ทำงาน รอฟังคำตอบจากหน่วยงาน และหางานทำไม่ได้ เท่ากัน คือ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 20)

ตารางที่ 3 การศึกษาต่อ

การศึกษาต่อของบัณฑิต	ปีการศึกษา							
	2561		2562		2563		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7.การตัดสินใจต่อ								
7.1 เป็นความต้องการของบิดา/มารดา	1	25	-	-	-	-	1	12.5
7.2 งานที่ต้องการต้องใช้วุฒิสูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-	-	-	-	-
7.3 ได้รับทุนศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	-
7.4 เป็นความต้องการของตนเอง	3	75	2	100	2	100	7	87.5
7.5 อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-
8. สถานศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อ								
8.1 รัฐบาล	4	100	2	100	2	100	8	100
8.2 เอกชน	-	-	-	-	-	-	-	-
8.3 ต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	-	-
9.ปัญหาในการศึกษาต่อ								
9.1 ข้อมูลสถานที่ศึกษาต่อไม่เพียงพอ	-	-	-	-	-	-	-	-
9.2 คุณสมบัติในการสมัครเรียน	-	-	-	-	-	-	-	-
9.3 ได้รับทุนศึกษาต่อ	-	-	-	-	-	-	-	-
9.4 ขาดแคลนเงิน	1	100	-	-	1	100	2	100
9.5 อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 3 ด้านการตัดสินใจศึกษาต่อ ทั้ง 3 ปี พบว่า เป็นความต้องการของตนเอง มากที่สุดจำนวน 7 คน (ร้อยละ 87.5) รองลงมา เป็นความต้องการของบิดา/มารดา จำนวน 1 คน (ร้อยละ 12.5)ปีการศึกษา 2562 เป็นความต้องการของตนเอง มากที่สุด จำนวน 2 (ร้อยละ 100) และ ปีการศึกษา 2563 เป็นความต้องการของตนเอง มากที่สุด จำนวน 2 คน (ร้อยละ 100) รองลงมา ปีการศึกษา 2561 เป็นความต้องการของตนเอง จำนวน 3 คน (ร้อยละ 75) และสุดท้าย ปีการศึกษา 2561 เป็นความต้องการของบิดา/มารดา จำนวน 1 คน (ร้อยละ 25) ด้านสถานศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อ 3 ปี พบว่า รัฐบาล

มากที่สุด จำนวน 8 คน (ร้อยละ 100) ปีการศึกษา 2561 รัฐบาล จำนวน 4 คน (ร้อยละ 100) ปีการศึกษา 2562 รัฐบาล จำนวน 2 คน (ร้อยละ 100) และปีการศึกษา 2563 รัฐบาล จำนวน 2 คน (ร้อยละ 100) ด้านปัญหาในการศึกษาต่อ พบว่า 3 ปี มากที่สุด พบว่า ขาดแคลนเงิน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 100) ปีการศึกษา 2561 ขาดแคลนเงิน จำนวน 1 คน (ร้อยละ 100) ปีการศึกษา 2563 ขาดแคลนเงิน จำนวน 1 คน (ร้อยละ 100)

2. ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ระหว่างปี 2561-2563 พบว่า

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตารางที่ 4 ร้อยละข้อมูลความเกี่ยวข้องกับบัณฑิตของผู้ใช้บัณฑิตหรือนายจ้าง ปีการศึกษา 2561-2563

ความเกี่ยวข้องกับบัณฑิต	ปีการศึกษา							
	2561		2562		2563		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ผู้บังคับบัญชาสูงสุด	-	-	1	25	-	-	1	5.55
2.หัวหน้าหน่วยงาน	2	22.22	-	-	2	40	4	22.22
3.เพื่อนร่วมงาน	3	33.33	2	50	1	20	6	33.33
4.อื่น ๆ	4	44.44	1	25	2	40	7	38.89
รวม	9	100	4	100	5	100	18	100

จากตารางที่ 4 ร้อยละข้อมูลความเกี่ยวข้องกับบัณฑิตของผู้ใช้บัณฑิตหรือนายจ้าง ปีการศึกษา 2561 - 2563 พบว่า อื่น ๆ มากที่สุด จำนวน 7 คน (ร้อยละ 38.89) รองลงมา เพื่อนร่วมงาน จำนวน 6 คน (ร้อยละ 33.33) ถัดมาเป็น หัวหน้าหน่วยงาน จำนวน 4 คน (ร้อยละ 22.22) และผู้บังคับบัญชาสูงสุด

จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.55) ปีการศึกษา 2562 เพื่อนร่วมงาน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 50) มากที่สุด รองลงมา ปีการศึกษา 2561 อื่น ๆ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 44.44) และ ปีการศึกษา 2563 หัวหน้าหน่วยงาน จำนวน 4 คน (ร้อยละ 40) และอื่น ๆ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 40)

ตารางที่ 5 ร้อยละข้อมูลงานที่บัณฑิตปฏิบัติอยู่ตรงหรือสอดคล้องกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 - 2563

ภาวะการมีงานทำของบัณฑิต บัณฑิตที่ตอบ	ปีการศึกษา							
	2561		2562		2563		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ตรง/สอดคล้อง	2	22.22	3	75	3	60	8	44.44
2.ไม่ตรง/ไม่สอดคล้อง	7	77.78	1	25	2	40	10	55.56
รวม	9	100	4	100	5	100	18	100

ตารางที่ 5 ร้อยละข้อมูลงานที่บัณฑิตปฏิบัติอยู่ตรงหรือสอดคล้องกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 - 2563 พบว่า ไม่ตรง/ไม่สอดคล้อง มากที่สุด จำนวน 10 คน (ร้อยละ 55.56) ตรง/สอดคล้อง จำนวน 8 คน (ร้อยละ 44.44) ปีการศึกษา 2562 ตรง/สอดคล้องมากที่สุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 75) ไม่ตรง/ไม่สอดคล้อง จำนวน 1 คน (ร้อยละ 25) รองลงมาปีการศึกษา 2563 ตรง/สอดคล้อง จำนวน 3 คน (ร้อยละ 60) ไม่ตรง/ไม่สอดคล้อง จำนวน 2 คน (ร้อยละ 40) และ น้อยที่สุด ปีการศึกษา 2561 ตรง/สอดคล้อง จำนวน 2 คน (ร้อยละ 22.22) ไม่ตรง /ไม่สอดคล้อง จำนวน 7 คน (ร้อยละ 77.78)

ตารางที่ 6 ระดับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จำแนกเป็นรายด้าน ปีการศึกษา 2561 - 2563

คุณลักษณะของบัณฑิตจำแนกเป็นรายด้าน	ปีการศึกษา							
	2561		2562		2563		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.81	0.40	4.75	0.44	4.55	0.50	4.70	0.45
2.ด้านความรู้	4.81	0.40	4.59	0.50	4.22	0.57	4.54	0.49
3.ด้านทักษะทางปัญญา	4.78	0.42	4.67	0.48	4.00	0.64	4.48	0.51
4.ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.81	0.39	4.68	0.47	4.28	0.50	4.59	0.45
5.ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.75	0.43	4.75	0.44	4.20	0.69	4.56	0.52
ค่าเฉลี่ย	4.79	0.41	4.69	0.47	4.26	0.60	4.58	0.49

* $\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ย S.D. คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตารางที่ 6 ระดับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จำแนกเป็นรายด้าน ปีการศึกษา 2561 - 2563 พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.45) รองลงมาเป็นด้าน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย = 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.45) ถัดมา ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย = 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.52) ด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.49) และด้านทักษะทางปัญญา (ค่าเฉลี่ย = 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.51) วิเคราะห์แต่ละปีการศึกษาพบว่า ปีการศึกษา 2561 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มากที่สุด ด้านคุณธรรม จริยธรรม (ค่าเฉลี่ย = 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.40) ด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.40) และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย = 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.39) รองลงมา ด้านทักษะทางปัญญา (ค่าเฉลี่ย = 4.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.42) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย = 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.43) ปีการศึกษา 2562 ด้านคุณธรรม จริยธรรม (ค่าเฉลี่ย = 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย = 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) มากที่สุด รองลงมา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย = 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.47) ด้านทักษะทางปัญญา (ค่าเฉลี่ย = 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.48) และด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.50) ปีการศึกษา 2563 ด้านคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.50) รองลงมา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย = 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.50) ด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.57) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย = 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.69) และด้านทักษะทางปัญญา (ค่าเฉลี่ย = 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.64)

วิเคราะห์รายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ปีการศึกษา 2561 มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.40) รองลงมา ปีการศึกษา 2562 (ค่าเฉลี่ย = 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) และปีการศึกษา 2563 (ค่าเฉลี่ย = 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) ด้านความรู้ ปีการศึกษา 2561 มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.40) รองลงมา ปีการศึกษา 2562 (ค่าเฉลี่ย = 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.50) และปีการศึกษา 2563 (ค่าเฉลี่ย = 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.57) ด้านทักษะทางปัญญา ปีการศึกษา 2561 มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.42) รองลงมาคือ ปีการศึกษา 2562 (ค่าเฉลี่ย = 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.48) และปีการศึกษา 2563 น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.64) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ปีการศึกษา 2561 มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.39) รองลงมาคือ ปีการศึกษา 2562 (ค่าเฉลี่ย = 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.47) และปีการศึกษา 2563 น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.50) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ปีการศึกษา 2561 (ค่าเฉลี่ย = 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.43) และปีการศึกษา 2562 (ค่าเฉลี่ย = 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) ปีการศึกษา 2563 (ร้อยละ 4.20) มากที่สุด รองลงมา ปีการศึกษา 2563 (ค่าเฉลี่ย = 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.69) วิเคราะห์ความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิตรวมทุกด้าน พบว่า ปีการศึกษา 2561 มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.41) รองลงมา ปีการศึกษา 2562 (ค่าเฉลี่ย = 4.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.47) และปีการศึกษา 2563 (ค่าเฉลี่ย = 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.60) ค่าเฉลี่ยรวมทุกปีการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.49)

สรุปผล

การวิจัยเรื่อง การติดตามภาวะการมีงานทำและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต สาขาวิชา สารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษา ในระหว่างปีการศึกษา 2561 – 2563 สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การมีงานทำของบัณฑิต ทั้ง 3 ปีพบว่า ภาพรวมทั้ง 3 ปีการศึกษา บัณฑิต มีงานทำ จำนวน 25 คน ไม่มีงานทำ 7 คน บัณฑิตปีการศึกษา 2563 มีงานทำ มากที่สุด รองลงมา ปีการศึกษา 2562 และสุดท้าย ปีการศึกษา 2561 ส่วนไม่มีงานทำ มากที่สุด บัณฑิตปีการศึกษา 2561 รองลงมาปีการศึกษา 2562

2. ประเด็นการมีงานทำของบัณฑิต ด้านอาชีพการมีงานทำของบัณฑิต พบว่า อาชีพ พนักงานบริษัทมากที่สุด รองลงมาเป็นอาชีพ ดำเนินธุรกิจอิสระ อาชีพรับราชการ และอื่น ๆ และรัฐวิสาหกิจ ในปีการศึกษา 2561 อาชีพ พนักงานบริษัท มากที่สุด รองลงมา ดำเนินธุรกิจอิสระ และข้าราชการ ปีการศึกษา 2562 อาชีพ พนักงานบริษัท มากที่สุด รองลงมา รัฐวิสาหกิจ และข้าราชการ ปีการศึกษา 2563 อาชีพ รับราชการ พนักงานบริษัท ดำเนินธุรกิจอิสระ เท่ากัน ด้านการได้งานทำสอดคล้อง/ไม่สอดคล้อง พบว่า ไม่สอดคล้องกับสาขามากที่สุดทั้ง 3 ปีการศึกษา จำนวน 17 คน และสอดคล้อง จำนวน 8 คน ปีการศึกษา 2563 สอดคล้อง มากที่สุด รองลงมา ปีการศึกษา 2561 และปีการศึกษา 2562 ด้านระยะเวลาการได้งานทำของบัณฑิต 3 ปีการศึกษาพบว่า 3-6 เดือน มากที่สุด รองลงมา 1-2 เดือน ได้งานก่อนจบการศึกษา 7-9 เดือน และ 10-12 เดือน และเป็นงานเดิมก่อนมาศึกษา ปีการศึกษา 2561 ระยะเวลา 3-6 เดือน มากที่สุด รองลงมา 1 - 2 เดือน งานเดิมก่อนเข้าศึกษา และ 7-9 เดือน

ปีการศึกษา 2562 ระยะเวลา 3-6 เดือน มากที่สุด รองลงมา 1-2 เดือน และ 10-12 เดือน และ ปีการศึกษา 2563 งานเดิมก่อนมาศึกษา และระยะเวลา 1-2 เดือน มากที่สุด รองลงมา 3-6 เดือน 7-9 เดือน และ 10-12 เดือน ด้านสาเหตุที่ไม่พึงพอใจต่องาน ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เรียนมา และค่าตอบแทนต่ำ มากที่สุด รองลงมา ขาดความมั่นคง ปีการศึกษา 2561 ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เรียนมา และค่าตอบแทนต่ำ รองลงมา ขาดความมั่นคง ปีการศึกษา 2562 ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เรียนมา และค่าตอบแทนต่ำ ด้านความสามารถพิเศษ พบว่า ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ มากที่สุดทั้ง 3 ปีการศึกษา รองลงมา ด้านกิจกรรมสันตนาการ ภาษาต่างประเทศ และอื่น ๆ และด้านกีฬา ปีการศึกษา 2561 ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ มากที่สุด รองลงมา กิจกรรมสันตนาการ ภาษาต่างประเทศ กีฬา และอื่น ๆ ปีการศึกษา 2562 ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ มากที่สุด รองลงมา กิจกรรมสันตนาการ และปีการศึกษา 2563 ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ มากที่สุด รองลงมา ภาษาต่างประเทศ และกิจกรรมสันตนาการ และสุดท้ายด้านสาเหตุที่ยังไม่ได้นำไปทำงาน พบว่า ยังไม่ประสงค์ทำงาน และอื่น ๆ มากที่สุด รองลงมา รอฟังคำตอบจากหน่วยงาน และหางานทำไม่ได้ ปีการศึกษา 2561 ยังไม่ประสงค์ทำงาน รอฟังคำตอบจากหน่วยงาน และหางานทำไม่ได้ เท่ากัน ปีการศึกษา 2562 ยังไม่ประสงค์ทำงาน รอฟังคำตอบจากหน่วยงาน และหางานทำไม่ได้เท่ากัน

3. ด้านการตัดสินใจศึกษาต่อ ทั้ง 3 ปี พบว่า เป็นความต้องการของตนเอง มากที่สุด รองลงมา เป็นความต้องการของบิดา/มารดา ปีการศึกษา 2561 เป็นความต้องการของตนเอง มากที่สุด รองลงมาเป็นความต้องการของบิดา/มารดา ปีการศึกษา 2562 เป็นความต้องการของตนเอง มากที่สุด ปีการศึกษา 2563 เป็นความต้องการของตนเอง มากที่สุด ด้านสถานศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อ 3 ปี พบว่า รัฐบาล มากที่สุด ปีการศึกษา 2561 รัฐบาล มากที่สุด ปีการศึกษา 2562 รัฐบาล มากที่สุด และปีการศึกษา 2563 รัฐบาล มากที่สุด ด้านปัญหาในการศึกษาต่อ พบว่า 3 ปี มากที่สุด พบว่า ขาดแคลนเงิน

ปีการศึกษา 2561 ขาดแคลนเงิน มากที่สุดและ ปีการศึกษา 2563 ขาดแคลนเงิน มากที่สุด

4. ข้อมูลความเกี่ยวข้องกับบัณฑิตของผู้ใช้บัณฑิตหรือนายจ้าง ปีการศึกษา 2561 - 2563 พบว่า อื่น ๆ มากที่สุด รองลงมา เพื่อนร่วมงาน ถัดมาเป็น หัวหน้าหน่วยงาน และผู้บังคับบัญชาสูงสุด ปีการศึกษา 2561 อื่น ๆ มากที่สุด รองลงมา เพื่อนร่วมงาน และหัวหน้าหน่วยงาน ปีการศึกษา 2562 เพื่อนร่วมงาน มากที่สุด รองลงมา ผู้บังคับบัญชาสูงสุด และอื่น ๆ ปีการศึกษา 2563 หัวหน้าหน่วยงาน และอื่น ๆ มากที่สุด รองลงมา เพื่อนร่วมงาน

5. ข้อมูลงานที่บัณฑิตปฏิบัติอยู่ตรงหรือสอดคล้องกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 - 2563 พบว่า ไม่ตรง/ไม่สอดคล้อง มากที่สุด จำนวน 10 คน ตรง/สอดคล้อง จำนวน 8 คน ปีการศึกษา 2562 รองลงมา ปีการศึกษา 2563 และน้อยที่สุดปีการศึกษา 2561

6. ระดับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จำแนกเป็นรายด้าน ปีการศึกษา 2561 - 2563 พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.45) รองลงมาเป็นด้าน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย = 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.45) ถัดมา ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย = 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.52) ด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.49) และด้านทักษะทางปัญญา (ค่าเฉลี่ย = 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.51) วิเคราะห์แต่ละปีการศึกษา พบว่า ปีการศึกษา 2561 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มากที่สุด ด้านคุณธรรม จริยธรรม (ค่าเฉลี่ย = 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.40) ด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.81 ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน = 0.40) และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย = 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.39) รองลงมา ด้านทักษะทางปัญญา (ค่าเฉลี่ย = 4.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.42) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย = 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.43) ปีการศึกษา 2562 ด้านคุณธรรม จริยธรรม (ค่าเฉลี่ย = 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย = 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) มากที่สุด รองลงมา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย = 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.47) ด้านทักษะทางปัญญา (ค่าเฉลี่ย = 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.48) และด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.50) ปีการศึกษา 2563 ด้านคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.50) รองลงมา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย = 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.50) ด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.57) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย = 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.69) และด้านทักษะทางปัญญา (ค่าเฉลี่ย = 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.64)

วิเคราะห์รายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ปีการศึกษา 2561 มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.40) รองลงมา ปีการศึกษา 2562 (ค่าเฉลี่ย = 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) และปีการศึกษา 2563 (ค่าเฉลี่ย = 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) ด้านความรู้ ปีการศึกษา 2561 มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.40) รองลงมา ปีการศึกษา 2562 (ค่าเฉลี่ย = 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.50) และปีการศึกษา 2563 (ค่าเฉลี่ย = 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.57) ด้าน

ทักษะทางปัญญา ปีการศึกษา 2561 มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.42) รองลงมาคือ ปีการศึกษา 2562 (ค่าเฉลี่ย = 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.48) และปีการศึกษา 2563 น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.64) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ปีการศึกษา 2561 มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.39) รองลงมาคือ ปีการศึกษา 2562 (ค่าเฉลี่ย = 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.47) และปีการศึกษา 2563 น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.50) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ปีการศึกษา 2561 (ค่าเฉลี่ย = 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.43) และปีการศึกษา 2562 (ค่าเฉลี่ย = 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) ปีการศึกษา 2563 (ร้อยละ 4.20) มากที่สุด รองลงมา ปีการศึกษา 2563 (ค่าเฉลี่ย = 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.69) วิเคราะห์ความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิตรวมทุกด้าน พบว่า ปีการศึกษา 2561 มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.41) รองลงมา ปีการศึกษา 2562 (ค่าเฉลี่ย = 4.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.47) และปีการศึกษา 2563 (ค่าเฉลี่ย = 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.60) ค่าเฉลี่ยรวมทุกปีการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.49)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การติดตามภาวะการปฏิบัติงานและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต สาขาวิชา สารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษา ในระหว่างปีการศึกษา 2561 - 2563

1. ด้านการปฏิบัติงานที่หลังสำเร็จการศึกษา บัณฑิตที่ตอบแบบสอบถาม 32 คน มีงานทำมากที่สุด คือ หน่วยงานเอกชน (คิดเป็นร้อยละ 50) รองลงมา หน่วยงานราชการ (คิดเป็นร้อยละ 33.33) การประกอบอาชีพอื่น ๆ (คิดเป็น

ร้อยละ 11.11) และสุดท้าย อาชีพดำเนินธุรกิจอิสระ (คิดเป็นร้อยละ 5.56) สอดคล้องกับ วิวัฒน์ ชินนาทศิริกุล (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่องภาวะการมีงานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2558 พบว่า บัณฑิตที่ทำงานแล้วส่วนใหญ่ทำงานเป็นพนักงานบริษัทหรือทำงานในธุรกิจเอกชน ร้อยละ 63.14 ในขณะที่การประกอบอาชีพอิสระหรือเป็นเจ้าของกิจการมีเพียงร้อยละ 9.92

2. ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานมากที่สุด คือด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด รองลงมา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด ถัดมาเป็นด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด ด้านความรู้ มีพึงพอใจในระดับ มากที่สุด และด้านทักษะทางปัญญา มีความพึงพอใจในระดับ มาก มี 1 คุณลักษณะคือ ด้านทักษะทางปัญญา มีพึงพอใจในระดับ มาก สอดคล้องกับ ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ปีการศึกษา 2564 พบว่า ภาวะการมีงานทำของบัณฑิตตามคุณลักษณะตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก และผลการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษ อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยคุณลักษณะตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ของบัณฑิตแต่ละด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้ดังนี้ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก (2) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก (3) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก (4) ด้านทักษะทาง

ปัญญา อยู่ในระดับมาก (5) ด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก และ (6) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรพิจารณาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความพร้อมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน เน้นให้มีการฝึกปฏิบัติและเพิ่มทักษะที่จำเป็นอื่น ๆ มากขึ้น เช่น ภาษาอังกฤษ สมรรถนะดิจิทัล การใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น
2. ควรศึกษากลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตมากขึ้น
3. ควรฝึกให้บัณฑิตพัฒนาในด้านการคิดวิเคราะห์ในเชิงการแก้ปัญหา หรือกรณีศึกษามากขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา

บรรณานุกรม

- กรัณฑ์รัตน์ ประเสริฐธนากุล. (2557). *ความต้องการของตลาดแรงงานและคุณสมบัติของบัณฑิตความต้องการของตลาดแรงงานและคุณสมบัติของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ ในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์*
- กลุ่มวิชาการบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. (2555). *การศึกษาค้นคว้าความต้องการของบัณฑิตการศึกษา 2554. นครศรีธรรมราช : ม.ป.พ.*
- คณะกรรมการพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2562). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ. กรุงเทพฯ : เค.พี. จันทระเกษม.*
- ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์. (2562).

- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2562, จาก <https://academicswu.ac.th/Default.aspx?tabid=7682>.
- รัชดาภรณ์ ตัณจิตกุล. (2559). ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 11(2), 237-245.
- รัชนิวรรณ ขำประดิษฐ์ และอรพินธุ์ พูนนารถ. (2549). *รายงานการวิจัยการประเมินหลักสูตร บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.*
- วิวัฒน์ ชินนาทศิริกุล. (2559). ภาวะการมีงานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2558 . *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 6(3), 43-60.
- ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์. (2565). *รายงานการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ปีการศึกษา 2564. สมุทรปราการ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.*
- สลิล บุญพราหมณ์,ดิชิตชัย เมตตาริกานนท์. (2556). *การศึกษาภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2557. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.*
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551-2565. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.*
- หลักสูตรสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (2559). *หลักสูตร*

ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา สารสนเทศศาสตร์ หลักสูตร
ปรับปรุง 2559. มหาสารคาม : หลักสูตรสาขาบรรณารักษศาสตร์
และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อารีย์ รังสิโยภาส, เพชรา ศรีคำภา เพ็ญรุ่ง แบ่งใส และคณะ. (2557). การ
ติดตามผลบัณฑิตสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปี
การศึกษา 2557. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 5(1), 407-420.